

Instruks for samtykke (varigt inhabilitet)

HOPS

Borgermålgruppe: Borger over 15 år som varigt mangler evnen til at give informeret samtykke. Struer kommune.	Gældende fra: september 2022 Næste Revisionsdato: September 2023	Udarbejdet af: Projektsygeplejerske Mette Jensen, HOPS Godkendt af: Centerchef HOPS Lene Hornstrup
---	---	---

Formål

Formålet med instruksen er at sikre at alt personale som deltager i pleje og behandling af borgerne på bostederne, kender til lovgivningen om borgerens retstilling. Flere af borgerne på bostederne er varigt inhabile grundet udviklingshæmning og hjerneskade. Personalet har et ansvar for at indgå i en dialog med borgerens praktiserende læge for at afdække om der er tale om varig inhabilitet hos den enkle borger. Har borgeren pårørende som ønsker at give stedfortrædende samtykke til undersøgelse og behandling skal personalet inddrage de pårørende.

Ansvar og kompetencer

Alt personale som deltager i pleje og behandling af borgerne på bostederne, har et ansvar for at sikre sig at der er hentet stedfortrædende samtykke hos borgerens repræsentant inden pleje eller behandling, hvis borgeren er vurderet varigt inhabil. Personalet skal sikre sig at borgeren er informeret og inddrages i det omfang der er muligt.

Hvis der ikke er foretaget en lægelig vurdering om varig inhabilitet hos borgeren, men personalet har vurderet at der er behov for sådan en vurdering, er det personalets ansvar at henvende sig til den praktiserende læge, samt afklare om der er pårørende der ønsker at give stedfortrædende samtykke.

Baggrund

Nogle borger kan ikke selv give samtykke til behandling og undersøgelse i så bred et omfang, at der altid skal indhentes et stedfortrædende samtykke. Hvis borgeren varigt mangler evnen til at give informeret samtykke, er borgeren varigt inhabil. Om borgeren kan anses for at være varigt inhabil, må som udgangspunkt bero på en lægefaglig vurdering. Andre sundhedspersoner kan dog konkret vurdere, om en

varigt inhabil borger er i stand til at forholde sig til og give samtykke til enkelte undersøgelser og behandlinger. Selvom en borger er vurderet varigt inhabil af en læge, er det ikke det samme som at borgeren er umyndiggjort. Dette betyder at borgeren forsat skal involveres og informeres omkring den aktuelle behandlingssituation. Borgerens tilkendegivelser skal, i det omfang de er aktuelle og relevante, tillægges betydning.

En varigt inhabil borger kan sige fra, med ord eller handling, hvis han eller hun ikke vil undersøges eller behandles. Hvis borgeren modsætter sig behandling, må behandling ikke igangsættes eller fortsættes selvom der er indhentet et konkret stedfortrædende samtykke til den pågældende behandling. Videre behandling kan eventuelt ske i henhold til reglerne i lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile. (patientsikkerhed)

Stedfortrædende samtykke

Hvis en borger er vurderet varigt inhabil, skal der indhentes stedfortrædende samtykke hos nærmeste pårørende. Ved nærmeste pårørende forstås samlevende ægtefælle eller samlever, partner i et registreret parforhold, slægtninge i lige linje, og efter omstændighederne søskende. Adoptivbørn og plejebørn vil også kunne betragtes som nærmeste pårørende. Efter omstændighederne, navnlig hvor der ikke er en ægtefælle, samlever eller børn, vil slægtninge, som patienten er nært knyttet til eller nært besvogret med, også kunne betragtes som nære pårørende. Familieforholdet behøver ikke altid være det afgørende. En person, fx en ven, en bistandsværge eller en støtte- og kontaktperson, som patienten er nært knyttet til, vil i en konkret situation også kunne anses for at være nærmeste pårørende.

Det er en konkret vurdering, hvem der er patientens nærmeste pårørende, og det er den behandlingsansvarlige sundhedsperson, som skal foretage vurderingen. (patientsikkerhed)

Delvis inhabil

Personalet som har godt kendskab til den enkelte borger kan vurdere om borgeren er delvis inhabil, det vil sige at borgeren i nogle tilfælde godt kan give samtykke til behandling og andre tilfælde ikke kan give samtykke. F.eks. kan det være borgeren godt kan give samtykke til at modtage smertebehandling grundet smerter, men kan ikke give samtykke til en større udredelse. I disse tilfælde skal det dokumenteres i den EJO Nexus under helbredsmæssige samtykkekompetencer at borgeren er vurderet delvis inhabil til at give informeret samtykke, og hvem der skal indhentes stedfortrædende samtykke hos hvis borgeren ikke kan give informeret samtykke til konkrete, enkle stående behandlinger eller pleje. Her vurderes der fra gang til gang om borgeren kan give informeret samtykke til undersøgelse og behandling. Hvis der opstår et tilfælde hvor borgeren ikke kan give informeret samtykke, indhentes der stedfortrædende samtykke, og lægen informeres om at borgeren er inhabil ift. den specifikke behandling eller pleje. Kun i det omfang hvor

borgeren er fuldt inhabil i varigt omfang skal der laves en lægelig vurdering på varig inhabilitet. Dette skal dokumenteres som ovenstående, i helbredsmæssige samtykkekompetencer i EJO Nexus.

Værge for personlige forhold

Har borgeren en værge for personlige forhold, kan der indhentes stedfortrædende samtykke hos den pågældende værge. Vær dog opmærksom på at værge for økonomiske forhold ikke er det samme som værge for personlige forhold. Kun værgeren for personlige forhold kan give stedfortrædende samtykke til behandling og pleje.

Kontakt til den behandlingsansvarlige læge

Som udgangspunkt er det den praktiserende læge, der er den behandlingsansvarlige læge. Derfor tages der i første omgang kontakt til borgerens praktiserende læge for vurdering om varig inhabilitet. Kontakten tages via korrespondance - medcom. I korrespondancen beskrives borgerens aktuelle psykiske og fysiske funktionsniveau og eventuelle relevante helbredstilstande. Der anmodes om en vurdering af varig inhabilitet, samt informeres lægen om hvilke pårørende der ønsker at give stedfortrædende samtykke.

Vurderes borgeren som varigt inhabil dokumenteres dette i EJO Nexus under helbredsmæssige samtykkekompetencer, og der refereres til korrespondancen imellem bostedet og den praktiserende læge. Pårørende som skal give stedfortrædende samtykke dokumenteres under fanen sundhedsfaglige forhold i rubrikken helbredsmæssige samtykke kompetencer.

Generelt informeret samtykke blanket

Behandling og undersøgelse af varigt inhabile borger kan gives nemmere og hurtigere, hvis der ikke skal indhentes et konkret informeret samtykke fra patientens repræsentant forud for hver mindre behandling. Derfor er det muligt for nærmeste pårørende, værge eller fremtidsfuldmægtig at afgive et generelt informeret samtykke til en række mindre behandlinger og undersøgelser. Styrelsen for patientsikkerhed har udarbejdet to lister som dækker en række pleje og mindre behandlinger, som borgerens repræsentant kan give et generelt samtykke til gældende et år ad gangen. (patientsikkerhed, Generelt informeret samtykke til mindre behandlinger af varigt inhabile patienter). Vurderes der et behov for at indhente et generelt samtykke for en varigt inhabil borger, anvendes styrelsen for patientsikkerheds blanket, se bilag 1.

Blanketten skal efter udfyldelse scannes ind i den EJO Nexus.

Referencer

patientsikkerhed, s. f. (u.d.). Generelt informeret samtykke til mindre behandlinger af varigt inhabile patienter. Hentet fra <https://stps.dk/da/ansvar-og-retningslinjer/patienters-retsstilling/informeret-samtykke/varigt-inhabile-patienter/generelt-informeret-samtykke/>

patientsikkerhed, s. f. (u.d.). varigt inhabile patienter. Hentet fra <https://stps.dk/da/ansvar-og-retningslinjer/patienters-retsstilling/informeret-samtykke/varigt-inhabile-patienter/>

Bilag 1: samtykkeerklæring for generelt informeret samtykke til mindre behandlinger på vegne af en varigt inhabil patient. <https://stps.dk/da/ansvar-og-retningslinjer/patienters-retsstilling/informeret-samtykke/varigt-inhabile-patienter/generelt-informeret-samtykke/~media/6A487F1CD48B483E8E1AC7E1C0087DBA>